

Tett liggeunderlag til økologisk sau

Georg Smedsland, Rennesøy 02.02.18

Norsk Agder
Landbruksrådgiving

Norsk Agder
Landbruksrådgiving

- Jobber som rådgiver i NLR Agder 60 % stilling
- Rådgiver økologisk og grovfôr
- Driver gard i Audnedal kommune.
- Sau litt potet og kålrot

Norsk Agder
Landbruksrådgiving

Bakgrunn

- I 2007 vedtok EU at for økologisk produksjon skal minst halvparten av det totale arealkravet per dyr innendørs ha tett golv. Dette gjelder for både storfe, gris, geit og sau. Det totale arealkravet per sau er 1,5 m² for voksne dyr, og 0,35 m² per lam (frem til beiteslipp).
- Siden halvparten av dette skal være tett, tilsvarer det et tett liggeareal på minst 0,75 m² per voksen sau pluss 0,18 m² per lam.
- Liggeplassen være en bekvem, tett, ren og tørr (The commission of the European communities, 2008). Plassen skal strøs rikelig med tørt strømateriale av halm eller annet passende naturmateriale.

- For små lam kom kravet om tett liggeunderlag i 2007 både for konvensjonell og økologisk saueproduksjon (Mattilsynet, 2005).
- Tilsynsveilederen definerer små lam, som lam opptil 2 uker, med hovedvekt på de tre første døgnene (Mattilsynet, 2010).
- Kravet om tett golv ble implementert i økologiregelverket for EU i 2009. Norge har sammen med Island hatt unntak fra kravet for økologisk sau.
- I mars 2017 ble kravet innført også her i Norge.

Debio sin undersøkelse over hvor mange berørte produsenter

- 63 prosent av dagens økologiske saueprodusenter blir ikke påvirka av regelendringa.
- I Rogaland er det totalt 27 økologiske saueprodusentar. 8 av desse må gjøre utbedringer eller tilbake stille produksjonen til konvensjonell drift

Debio sin håndtering av avvik framover

- Ikke 50 % tett gulv ved inspeksjon → avik.
- Har du planer om utbedring får du «rimelig» tid på deg til utbedring før avviket fører til underkjenning av drifta.
- Skal det legges inn paller eller matter får du kort frist, må det større investeringer til får du lengre tid.
- Ingen plan om utbedring → tilbakestilles produksjonen til konvensjonelt

Gulvtyper til sau

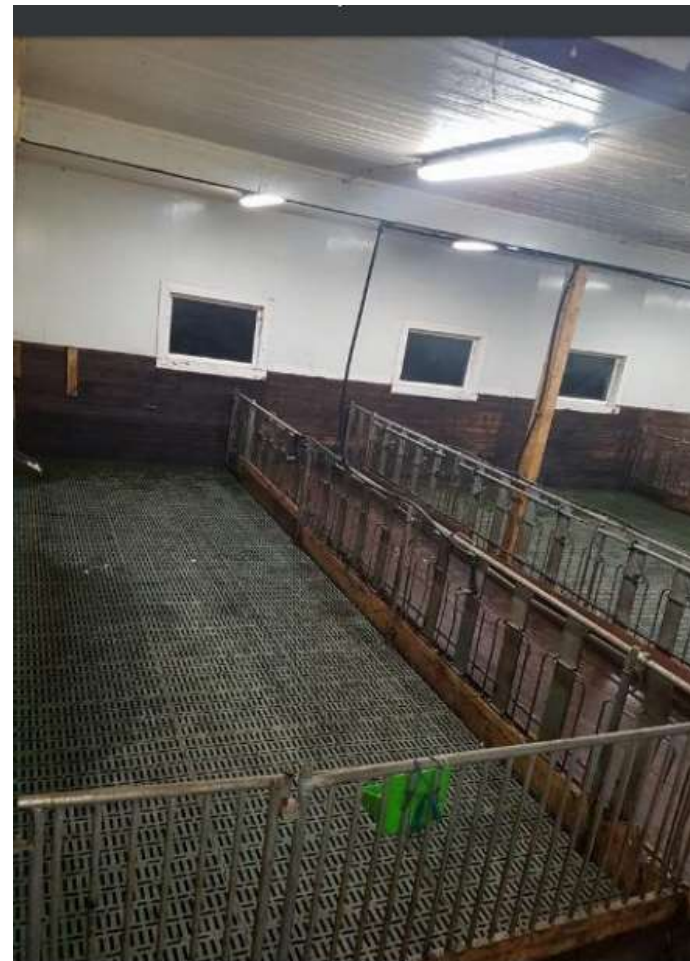
Talle

- Talle: ei blanding av strø og gjødsel
- Krever halm eller flis
- Trenger mere stell av klauver
- Mye nitrogentap i gjødselhåndtering

Drenerende gulv

- Strekkmetall, drenerende plastgulv eller tregulv
- Trenger ikke strø (halm)
- Kan fore med surfor uten problem
- Blautgjødning som er effektiv og spre og samt bedre utnyttelse av husdyrgjødsel.
- Har vært det anbefalte gulvtype til sau siste årene, spesielt i områder uten korndyrking.
- Bedre klauvslitasje

Dyrenes preferanse for underlag

- Innendørs vil ikke sauene alltid velge tett golv fremfor drenerende golv når den skal ligge og har muligheten til å velge. Dette vil påvirkes av flere ulike faktorer, som sauens ull-lengde og omgivelsestemperatur. Med kort ull og ved lave temperaturer vil sauene velge både å ligge og å stå/gå på tette golvtyper fremfor drenerende golvtyper. (*Johanssen, 2016*)
- Uklipte søyer holdt i grupper viste ingen signifikante preferanser for liggeunderlag. Søyer holdt individuelt viste derimot en tendens til å preferere strekkmetall fremfor halm før klipping. Etter klipping prefererte de tregolv og halm fremfor strekkmetall, og halm fremfor tregolv. (*Færevik, Andersen og Bøe, 2005*)

Forts preferanse liggeunderlag

I naturen vil sauene alltid ha tett underlag av ulik beskaffenhet, noe som gir mulighet til å velge liggeplass i forhold til temperatur, nedbør og vind, og som gir nødvendig slitasje av klauvene. Kravet med tett golv for sau i økologisk drift kan gi sauene mulighet til å velge og regulere selv hva slags underlag de vil ligge på. Det vil være positivt for deres velferd

TETT LIGGEAREAL TIL ØKOLOGISK SAU - Praktiske fjøsløsninger

Forfattere: Kristin M. Sørheim, Juni Rosann E. Johansen & Martha Ebbesvik

Forsidefoto: Johansen

I hovedsak 2 ulike løsninger

- Legge inn matter eller paller på det drenerende gulvet
- Billig
- merarbeid
- Bygge på tallehall som sauene får tilgang til.
- Kostbart
- Mulighet for øka sauetallet
- Talle er god dyrevelferd
- Må skaffe halm eller flis

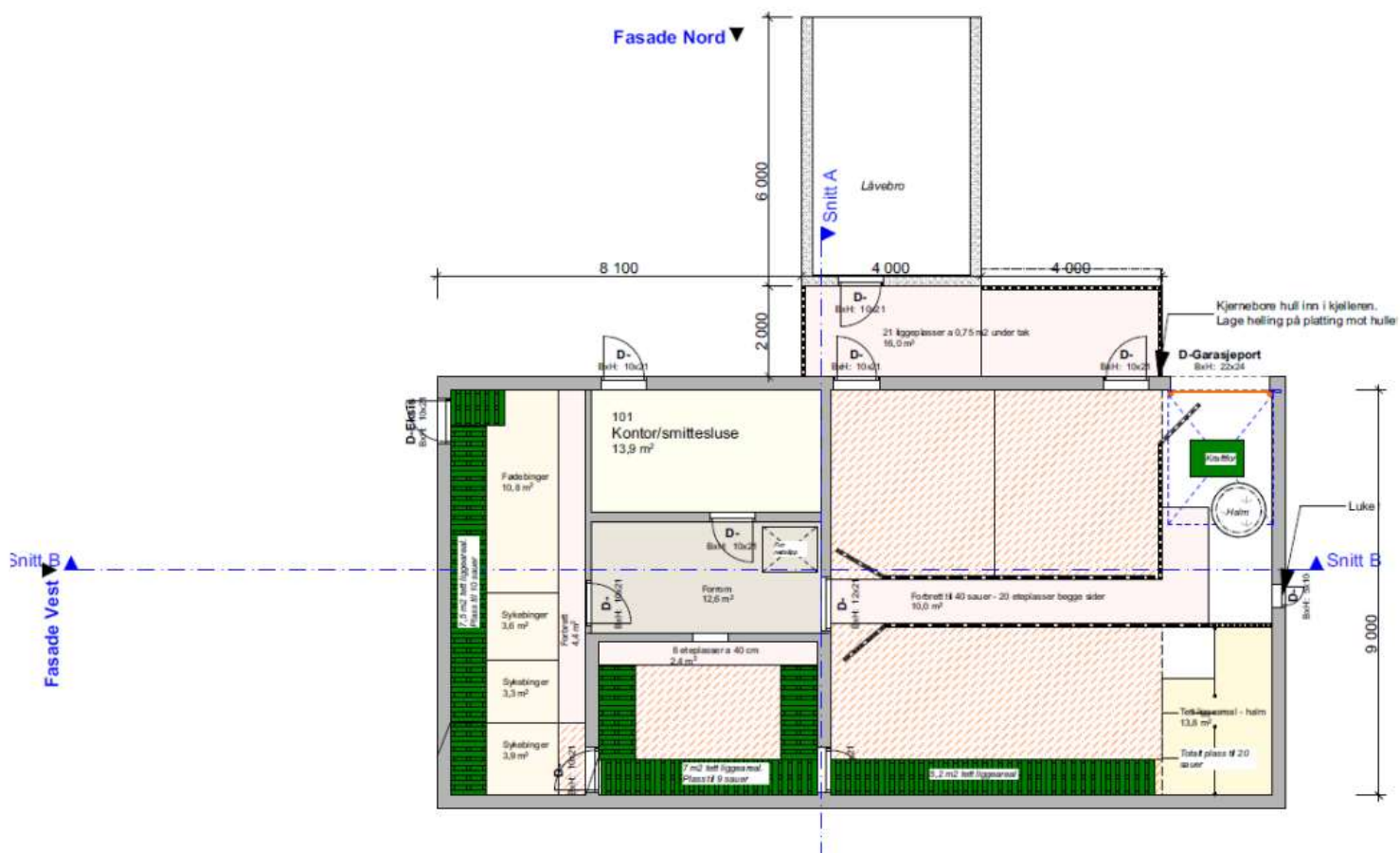

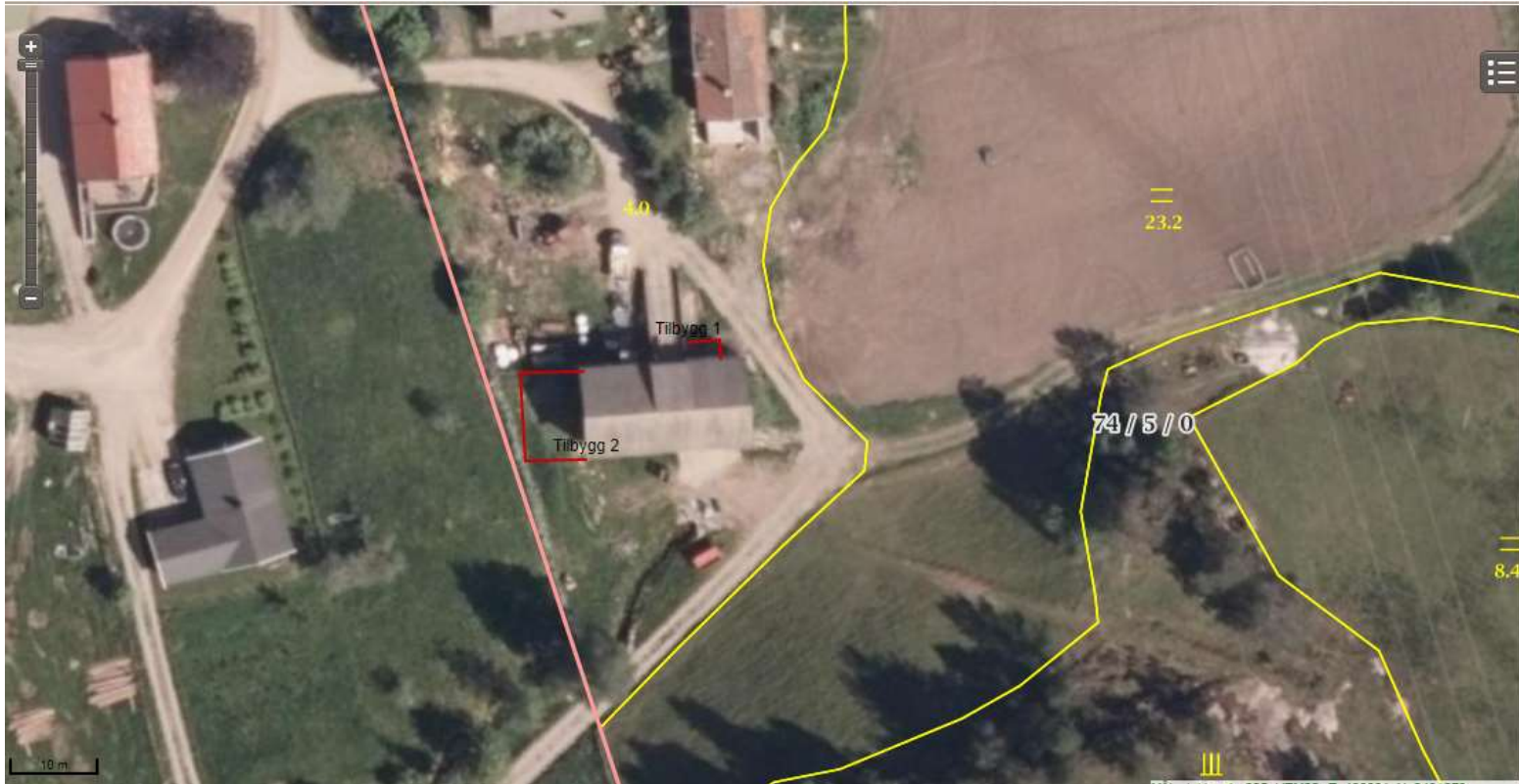
Norsk Agder
Landbruksrådgiving

Løsninger

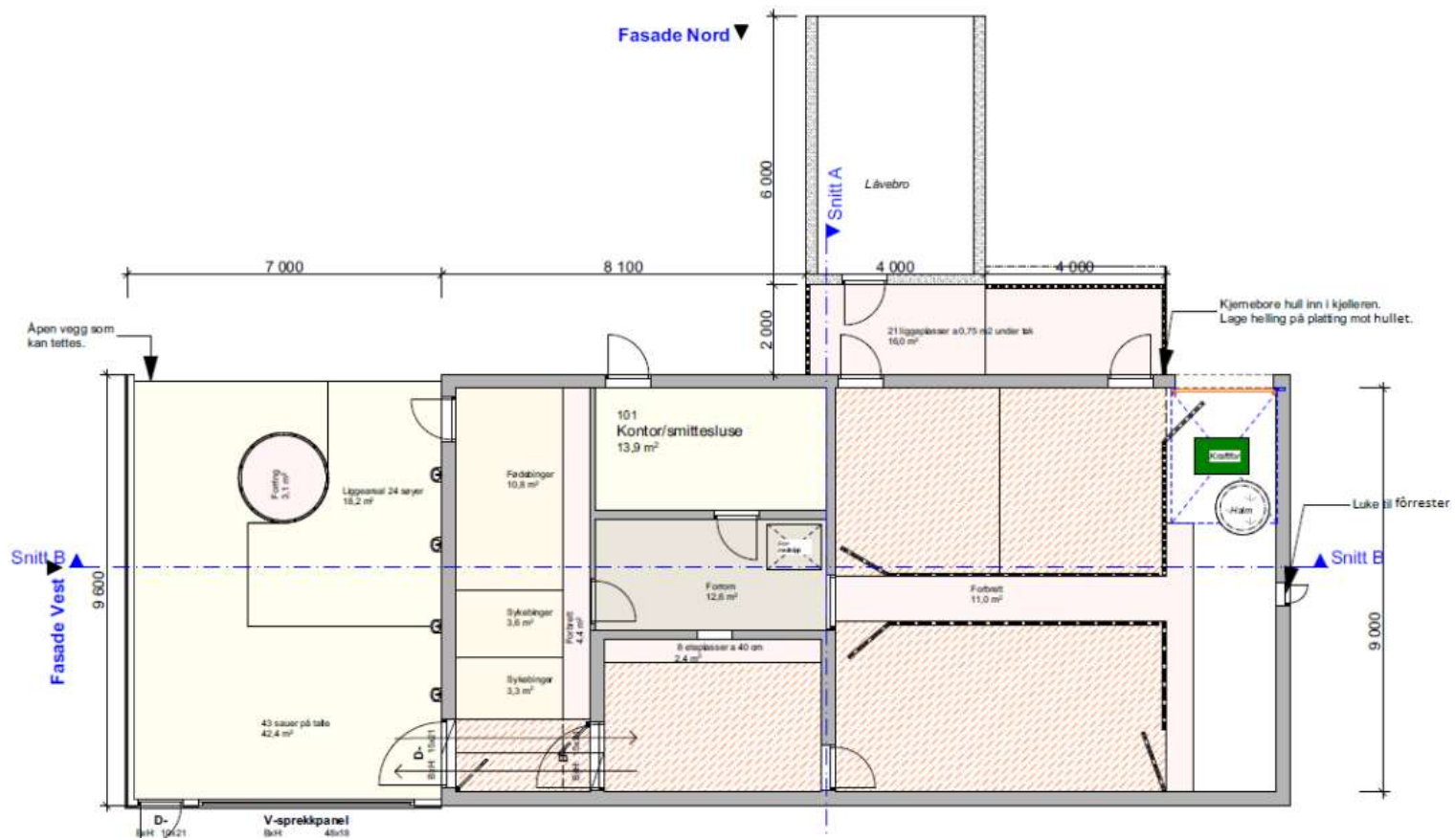
- Ingen løsninger som er gode som fungerer for alle
- Må se hvert fjøs og se hvilke muligheter som ligger der.
- Går gjennom to løsninger på mitt fjøs og diskuterer det undervegs.

Norsk Agder
Landbruksrådgiving

Tilskudd innovasjon Norge

- «Innan saueproduksjon skal det prioriterast støtte til økologiske saueprodusentar som må foreta større investeringar pga. endra krav til liggeareal som følgje av implementeringa av EU sitt økologiregelverk frå mars 2017» heter det i tildelingsbrevet til fylkene.
- I Rogaland er ombygging av sauehus for å oppfylle forskriftskrav per i dag ikke prioritert.
- Søk, du har lite å tape på det.

Nybygg til økologisk sau

- Tallefjøs er beste løsning med dagens kjente løsninger
- Kombinasjon med drenerende gulv rundt foringsareal og resterende talle er aktuelt, oftest for dyrt og tungvint.

Tilbud til dere som har utfordringer med sauegulv

NLR tilbyr nytt gratis førsteråd til dere som er berørte.

Kontakt **Ane Harestad** i NLR Rogaland for avtale

- For videre hjelp kan dere få økologisk rådgivingsavtale der dere kun betaler 250 kroner timen, for eksempel til søknadsskriving og tegninger.

Norsk
Landbruksrådgiving

Agder

Norsk Agder
Landbruksrådgiving